

dem, fik Lov til at bygge efter sin Bequem- lighed, og havde Sikkerhed for at kunne leje paa Livstid. Det var vistnok et Spørgs- maal, der var værdt at tage under Over- vejelse, og mulig kunde paa den Maade Indtægterne dertil tilnærmelsesvis komme ind, men i saa Tilfælde maatte Forsøget først blive at gøre med de 2 Herregaarde, hvor fligt er forberedt, og hvor der er en fuldstændig Plan til Udstyknng. — Jeg tror derfor, det vil være rigtigst at gøre Forsøget der. Jeg skal gerne være med til at bære dette Spørgsmaal frem, hvis det en Gang vil komme stærkere frem, hvad det vistnok maa i en Tid, der særlig lægger Vægt paa, at der kommer saa mange smaa Landbrug frem som muligt, men dog i en saadan Størrelse, at de kunde underholde en Familie.

B. Christensen: Jeg har ikke sagt noget om, hvorvidt en saadan Udstyknng, som af mig før omtalt, vilde være fordel- agtig for Statskassen, men jeg har kun betonet, at det vilde være heldigt for de 50 Familier, om man kunde skaffe dem saadan Jord paa billige Betingelser. Den ærede Ordfører sagde dernæst, at jeg vilde udstykke disse Gaarde i 50 Ejendomme; det har jeg heller ikke sagt. Jeg sagde „en Del“ af disse Ejendomme, og den ærede Ordfører vil se, naar Rigsdagstidenden foreligger, at ogsaa jeg omtalte Forpagter- nes Stilling efter Udstyknngen. Jeg kan heller ikke forstaa, at den ærede Ordfører kunde sige det, da han jo som Godsejer selv maa vide, at det er fuldstændig umuligt at udstykke saadanne Herregaarde fuldstændig, idet der jo skal blive en Hovedparcell til- bage — saavidt jeg ved paa 12 Tønder Hartkorn. Deraf følger ligefrem, at den ærede Ordførers Beregning slet ikke holder Stik. Jeg kunde fristes til at anvende den ærede Ordførers egne Ord, naar han sagde, at de ikke ere de værste Kæltringer, der komme i Tugthuset, og sige, at de ikke ere de værste Modstandere, der benytte saa- danne Argumenter og lægge deres Mod- part Ord i Munden, som han slet ikke har brugt. Det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, sympatiserede heller ikke rigtig med Tanken om at udstykke disse 2 Gaarde. Jeg kunde fristes til at spørge det ærede Medlem, hvorfor han da selv har været med til at stille et andet Forslag om Ud- styknng af Præstegaardsjord, naar det ikke lader sig gøre; jeg forstaaer for Resten heller ikke, hvorfor vi ikke skulde udstykke de 2 Herregaarde, der her er Tale om, da her er den bedste Beslighed til det i dette Dje-

blit, idet der nu fordres saa store Bevilling- ger, som Tilfældet er, uden at Gaardene vilde give Staten en eneste Dre i forøget Indtægt. Man vil jo, hvis man ikke vil sælge, være i Stand til at udleje disse smaa Jordbrug eller bortkæste dem paa overordentlig billige Billaar, naar man benytter de Penge, her foreslaas bevilgede, til at bygge Huse for og nøjes med de aarlige Afgifter af Husene, som man nu har af Gaardene. Det vil være temmelig indlysende for de fleste, og enhver, som har Interesse af Sagen, vil forstaa, at det vil være en Belgernng for Smaaafolk, om de kunne komme i Besiddelse af Hus og Jord paa saa billige Betingelser, som det efter min Mening vil være muligt her.

Lüttichan: Jeg vil blot tillade mig at fremkomme med nogle enkelte Ytringer med Hensyn til den i Endringsforslaget under Nr. 132 omhandlede Bevilling til Randers. Den ærede Ordfører sagde, at her ikke foreligger noget særligt Krav, men den ærede Ordfører mente vel Ketskrav, thi som det allerede er udtalt fra anden Side, er der jo Forskel paa juridisk Krav og Billighedskrav, og Billighedskravet kan være saa stærkt, at deri kan være et væsent- ligt Argument for at tage Hensyn dertil. Jeg vil i saa Henseende minde om, at det omtalte Reskript af 23de Juni 1781 har fastslaaet, at Randers Latinskole fremdeles skal bestaa og ikke maa hæves, og at der i Henhold til dette Reskript, den Ketsstilstand, der den Gang var gældende, blev oprettet et Stolelegat, der gif ud fra den bestemte Forudsætning, at Stolen skulde vedblive. Man kan saaledes billigvis ikke senere gaa ud fra en helt anden Forudsætning, nemlig den, at denne Stole ligesom alle andre kan hæves, og det har man gjort, idet man be- gyndte at lovgive om det i 1854 og lod Loven af 1855 udkomme som en Frugt af de Rigsdagsforhandlinger, der den Gang fandt Sted. Forklaringen paa dette Mis- forhold er jo den — som ogsaa er fremfat her — at man ikke under disse Forhand- lingen har kendt hint Reskript. Men nu er det min Mening, at denne Uvidenhed om et kongeligt Reskript, der stod lige med en Lov nu, ikke alene bør regnes Randers Kommune til Last, men at ogsaa Staten bør tage sin passende Andel i denne Ukundskab til tidli- gere gældende Love. Hvis denne Argumenta- tion er rigtig, saa vilde det være billigt, at baade Kommune og Stat kom til at bære et Tab ved det Misforhold, der nu er fremkommet, thi det maa anses for et Mis- forhold, at der nu er en Bestemmelse til